

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ξενοφώντος 15^Α | 10551 Αθήνα

www.dakepe.gr | info@dakepe.gr

04/05/2022

Ανακοίνωση για την «ελληνική... PISA»

Σε εφαρμογή των άρθρων 104 και 108 του Ν.4823/2021 εκδόθηκαν τρεις Υπουργικές Αποφάσεις που αφορούν στην υλοποίηση της διεξαγωγής [εξετάσεων διαγνωστικού χαρακτήρα σε εθνικό επίπεδο](#) για τους/τις μαθητές/τριες της ΣΤ΄ τάξης 300 Δημοτικών Σχολείων και της Γ΄ τάξης 300 Γυμνασίων.

Τόσο σε [άρθρο](#) στην εφημερίδα Καθημερινή που δημοσιεύτηκε στις 04/01/2022, πολύ πριν εκδοθούν οι παραπάνω υπουργικές αποφάσεις, όσο και σε σχετικό [Δελτίο Τύπου](#) του Υ.ΠΑΙ.Θ. χρησιμοποιείται ο όρος «ελληνική PISA» προκειμένου με μια στρατηγική, με προφανή επικοινωνιακή στόχευση, **ενταγμένη σε μια λογική «αντιποίησης» και «σύνδεσης»** με τον διεθνή διαγωνισμό PISA (Programme for International Student Assessment - Διεθνές Πρόγραμμα Αξιολόγησης των Μαθητών που διενεργείται ανά τριετία από τον Ο.Ο.Σ.Α.) να μην γίνει αντιληπτό από την κοινωνία ή και να υποβαθμιστεί το γεγονός ότι πρόκειται, επί της ουσίας, για μία ακόμη μορφή «εθνικού επιπέδου εξετάσεων».

Αν και το θέμα του διαγωνισμού PISA του Ο.Ο.Σ.Α. δεν είναι αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης, πρέπει να επισημανθεί πως έντονους προβληματισμούς, για το πρόγραμμα PISA και τον τρόπο που χρησιμοποιείται για να κατατάσσει εκπαιδευτικά συστήματα στη βάση επιδόσεων μαθητών και εμμέσως να επιβάλλει «συστάσεις βελτίωσης» και να προτείνει «εκπαιδευτικές πολιτικές», έχουν εκφράσει κατά καιρούς πολλοί πανεπιστημιακοί, ερευνητές, παιδαγωγοί και σύγχρονοι διανοητές. Ενδεικτικά αναφέρουμε την επιστολή 80 και πλέον ακαδημαϊκών με τίτλο [«OECD and Pisa tests are damaging education worldwide»](#) με την οποία καλείται ο Ο.Ο.Σ.Α. να τερματίσει αυτού του είδους την αξιολόγηση και κατάταξη.

Η στόχευση και ο πραγματικός χαρακτήρας των εξετάσεων αυτών, που θα πραγματοποιηθούν για πρώτη φορά στην Ελλάδα στις 18/05/2022, αναδεικνύεται καθαρά από τις δηλώσεις του Προέδρου του Ι.Ε.Π. κ. Αντωνίου που επισημαίνει πως «...ο **εθνικός**

Διεκδικητικά-Ασυμβίβαστα-Κριτικά-Ενωτικά

ΠΡΟΧΩΡΑΜΕ ΕΜΠΡΟΣ

διαγωνισμός θα προσφέρει αξιόπιστη διάγνωση των γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών σε βασικά γνωστικά αντικείμενα» όσο και της κ. Σοφianoπούλου, μέλους του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π. και της επιστημονικής επιτροπής των εξετάσεων, που αναφέρει πως «τα θέματα των **εθνικών διαγνωστικών εξετάσεων** θα αναφέρονται στα ισχύοντα Προγράμματα Σπουδών και στα σχολικά εγχειρίδια, σε αυτά δηλαδή που διδάσκονται οι μαθητές».

Στο σχετικό [Δελτίο Τύπου](#) του Υ.ΠΑΙ.Θ. η Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, **Νίκη Κεραμέως**, αποτυπώνοντας, υποτίθεται, τη φιλοσοφία των εξετάσεων αυτών στην Ελλάδα δήλωνε: «Ξεκινούμε ένα νέο θεσμό, αποσκοπώντας στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πορεία υλοποίησης των προγραμμάτων σπουδών και το βαθμό που επιτυγχάνονται τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Μέσα από σύγχρονα εκπαιδευτικά εργαλεία, θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε τα πορίσματα της πανελλαδικής αυτής διαδικασίας, ώστε να βελτιώσουμε τα προγράμματα σπουδών...» μιας και «...**κανένα σύστημα δεν μπορεί να βελτιωθεί χωρίς πρώτα να αξιολογηθεί.**»

Είναι σαφές, ότι με τις δηλώσεις τους όλοι οι παραπάνω προσπαθούν να επικοινωνήσουν πως οι εθνικές αυτές εξετάσεις στοχεύουν στην αξιολόγηση και στη βελτίωση των υπάρχοντων προγραμμάτων σπουδών αλλά για μια ακόμα φορά αποκρύπτεται η πραγματικότητα. **Σκόπιμα και έντεχνα δεν αναφέρεται πουθενά ότι πολύ πριν υπογραφούν οι Υπουργικές Αποφάσεις για να υλοποιηθούν οι εξετάσεις αυτές έχει προχωρήσει το Υπουργείο Παιδείας στην αλλαγή των αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών** τα οποία παρουσιάστηκαν τόσο από την Υπουργό Παιδείας και τον Πρόεδρο του Ι.Ε.Π. σε [εκδήλωση στις 11/11/2021](#) όσο και σε εκδήλωση, [παρουσία και του Πρωθυπουργού στις 02/12/2021](#), έχουν ήδη δημοσιευτεί σε Φ.Ε.Κ. και ήδη «τρέχουν» οι προσκλήσεις για τη δημιουργία του αντίστοιχου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς να έχει γίνει η πολυδιαφημισμένη, μέσω των επερχόμενων εξετάσεων, αξιολόγησή τους.

Πηγαίνοντας ένα βήμα παραπέρα τη σκέψη μας, ακόμα και αν δεχόμασταν ότι οι εξετάσεις τύπου PISA μπορούν να αποτυπώσουν, έστω και φωτογραφικά, ένα μικρό μέρος ενός εκπαιδευτικού συστήματος η, ρητορική, ερώτηση είναι απλή: ποια συγκεκριμένα μέτρα έχει σχεδιάσει, ανακοινώσει και υλοποιήσει το Υπουργείο Παιδείας, ως κυρίαρχος φορέας άσκησης της εκπαιδευτικής πολιτικής, με βάση την εικοσαετή συμμετοχή των μαθητών στους διαγωνισμούς αυτούς και πώς αξιολογήθηκε η «αποτυχία» του Υπουργείου Παιδείας να εφαρμόσει τις παρεμβάσεις εκείνες που θα βελτίωναν την κατάταξη της χώρας, αν δεχτούμε

ότι υπήρχε τέτοια πρόθεση; **Σίγουρα η «εμμόνη» με τις εξετάσεις, τις ποσοτικές αποτυπώσεις και τις αριθμητικές κατατάξεις δεν είναι το φάρμακο «δια πάσαν νόσο»!**

Η διεξαγωγή εθνικών διαγνωστικών εξετάσεων εντάσσεται στην αντίληψη, που εκπορεύεται από πολλούς εθνικούς και υπερεθνικούς οργανισμούς, φόρα και «ανεξάρτητες ερευνητικές ομάδες» (Σ.Ε.Β., Ο.Ο.Σ.Α., Παγκόσμια Τράπεζα, Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ κ.ά.) που εστιάζουν στην οικονομική διάσταση της εκπαίδευσης. Ρίχνουν το βάρος της ανάλυσης ενός πολυπαραγοντικού κοινωνικού φαινομένου, που είναι η εκπαιδευτική διαδικασία και πράξη, σε παραμέτρους όπως η ανταγωνιστικότητα, η ποσοτική μέτρηση της αποτελεσματικότητας, η παραγωγικότητα, η λογοδοσία, η επιχειρηματικότητα, που βρίσκονται στον πυρήνα του GERM (Global Education Reform Model - Παγκόσμιο Μοντέλο Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης), μια παγκόσμια τυποποιημένη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, η οποία ξεκίνησε στην Αγγλία και υιοθετείται από χώρες σε όλο τον κόσμο, **με βασικές αρχές τον ανταγωνισμό, τη θέαση της εκπαίδευσης ως «αγοράς», τη λογοδοσία βάσει τεστ, την εστίαση στον εγγραμματισμό σε αντικείμενα όπως η γλώσσα και τα μαθηματικά και όχι σε ολόκληρο το πρόγραμμα σπουδών, σε απεικονίσεις κατάταξης με νικητές και «χαμένους», με κακοπροαίρετη κριτική για την «ποιότητα των εκπαιδευτικών», την ανάδειξη της αναγκαιότητας για «ποιοτικές επενδύσεις» με αποτύπωση σε μαθησιακά αποτελέσματα, τη «δήθεν αυτονομία» του σχολείου που έρχεται αντάμα με αυστηρή μορφή λογοδοσίας.** Εν κατακλείδι, αρχές που στοχεύουν και οδηγούν στην υπονόμηση του χαρακτήρα της δημόσιας εκπαίδευσης.

Δίνεται, πλέον, η εντύπωση πως ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός του Υπουργείου Παιδείας υπερτονίζει την αναγκαιότητα ανάπτυξης συγκεκριμένων δεξιοτήτων συνυφασμένων με τον οικονομικό ρόλο του δημόσιου σχολείου, δηλαδή τον στόχο του να προετοιμάζει μαθητές για την αγορά εργασίας και όχι πολίτες που θα συμμετάσχουν ενεργά, με στοχαστική και κριτική διάθεση στη δημοκρατική διακυβέρνηση της χώρας μας.

Είναι φανερό πως η «ελληνική... PISA» δεν αποτελεί ένα απλά διαγνωστικού χαρακτήρα σχεδιασμό του Υ.ΠΑΙ.Θ. Πολλά ερωτήματα και προβληματισμούς να προκύπτουν τόσο από τον αρχικό σχεδιασμό όσο και από την «αξιοποίηση» των αποτελεσμάτων, όπως:

- Είναι η μάθηση και η ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή αυτή που προωθείται από τη στοχοθεσία του συγκεκριμένου προγράμματος ή οι δεξιότητες εφαρμογής της γνώσης σε πολύ συγκεκριμένα συγκείμενα; Μήπως προτάσσεται η λογική της κατάρτισης έναντι της εκπαίδευσης;

- Μήπως αναδεικνύονται ως κυρίαρχες εκπαιδευτικές πρακτικές και στοχεύσεις η αντιμετώπιση της Γλώσσας ως «εργαλείου επικοινωνίας» και η διδακτική προσέγγιση των Μαθηματικών ως «μέθοδος επίλυσης πρακτικών προβλημάτων»;
- Πώς προστατεύονται οι πιο αδύναμοι μαθητές, οι μαθητές από χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα από μια λογική περιθωριοποίησης σε μια προσπάθεια επίτευξης καλύτερων αποτελεσμάτων στις «διαγνωστικές εξετάσεις»;
- Πώς αναδεικνύεται η σημασία και η σπουδαιότητα της συνεργατικής μάθησης, της ομαδικής συν-εργασίας όταν το όλο εγχείρημα κινείται στη λογική της ατομικής εξέτασης και μέτρησης;
- Μήπως οδηγούμαστε σε μια αδηφάγα λογική με όλο και περισσότερα τεστ που θα καταστήσουν «αναγκαιότητα» προσχεδιασμένα μαθήματα πάνω στο συγκεκριμένο «μοντέλο εξέτασης»; Μήπως η θεματολογία, η προσέγγιση, το γενικό «πνεύμα» των εν λόγω εξετάσεων λειτουργήσουν και ως «κατευθυντήριες αρχές» προσανατολίζοντας τη συνολική εκπαιδευτική διαδικασία στο είδος των γνώσεων και δεξιοτήτων που θα πρέπει να καλλιεργούνται για να έχει η σχολική μονάδα καλύτερα αποτελέσματα;
- Μήπως η λογική πως «τα αποτελέσματα των εξετάσεων δεν θα συνεκτιμώνται από τους διδάσκοντες κατά την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών/τριών στα συγκεκριμένα μαθήματα» αλλά θα αξιοποιούνται ως εργαλείο για τον «βαθμό επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε επίπεδο Περιφερειακών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων Εκπαίδευσης και σχολικών μονάδων» οδηγεί στη θέαση ότι όλα, τελικά, είναι «θέμα εκπαιδευτικού»;

Οι σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρήσεις, κάτι που αναδεικνύεται και από τις διαδικτυακές επιστημονικές δράσεις που πραγματοποιεί η Δ.Ο.Ε., συντείνουν στο ότι **οι σχολικές μονάδες πρέπει να πάψουν να αντιμετωπίζονται ως αντικείμενα «προς ανάλυση» με δεδομένα και αλγόριθμους όπου ισχύει η λογική των εισροών/εκροών στην ερμηνεία, λειτουργία και βελτίωσή τους γιατί είναι πυλώνες εκπαιδευτικής δράσης για ένα καλύτερο δημόσιο, δωρεάν εκπαιδευτικό σύστημα!** Το σχολείο είναι χώρος για μόρφωση και ολόπλευρη ανάπτυξη και όχι για μετρήσεις, αποτυπώσεις, κατατάξεις και ιεραρχήσεις.

Η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας αποδεικνύει για άλλη μία φορά πως στο λεξιλόγιο, στην πολιτική της κουλτούρα, στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών

της δεν υπάρχει η έννοια του διαλόγου, αλλά μια λογική επιβολής ρυθμίσεων και μέτρων που βασίζονται σε θεωρήσεις και μοντέλα που δεν έχουν να προσφέρουν το παραμικρό στην προσπάθεια βελτίωσης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, αποτελούν στην πιο «αθώα» εκδοχή τους κενές περιεχομένου κινήσεις εντυπωσιασμού και παραπλάνησης της κοινής γνώμης και τελικά στοχεύουν στην υποβάθμιση και αποποίηση της ευθύνης της για ουσιαστικές ενισχυτικές για το δημόσιο σχολείο πολιτικές!

Ως Δημοκρατική Ανεξάρτητη Κίνηση Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ενστερνιζόμενοι τις γνήσιες παιδαγωγικές θεωρήσεις σχετικά με το τι είναι και πώς ενισχύεται το δημόσιο σχολείο, θα συμβάλλουμε, με βάση την ανάλυσή μας, στην αποκάλυψη των πραγματικών προθέσεων της πολιτικής ηγεσίας του Υ.ΠΑΙ.Θ και την αποτροπή υλοποίησης της «ελληνικής... PISA».

Από τη Δ.Α.Κ.Ε./Π.Ε.